

AVRUPA AİLELERİNE DANIŞMANLIK İÇİN YOL HARİTASI FİİLİ YAŞAM BİRLİKTELİKLERİ

Nihai belge Haziran 2018

ELI veya başka bir organizasyon tarafından henüz onaylanmış değildir.

Translation into Turkish of the official version of the ELI Empowering European Families: Towards More Party Autonomy in European Family and Succession Law published by the European Law Institute (ELI)* – The translators gratefully acknowledge the permission to translate the text given by the ELI on September 21, 2022. Turkish not being a working language of the ELI, the ELI assumes no liability for any errors, omissions, or ambiguities in the translation.

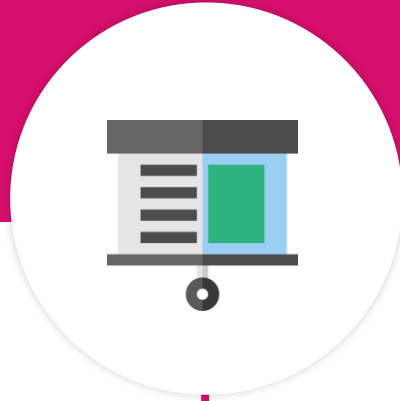
Translated by İsmail Dede (Research Assistant, Galatasaray University).

* ELI - Schottenring 16, Top 175, 1010 Vienna, Austria -
<<https://www.europeanlawinstitute.eu/>> - secretariat@europeanlawinstitute.eu

Avrupa Hukuk Enstitüsü (European Law Institute) (ELI)* tarafından yayınlanan Avrupa Ailelerini Güçlendirmek: Avrupa Aile ve Miras Hukukunda İrade Serbestisinin Ağırlık Kazanmasına Doğru resmî metninin Türkçe tercümesi - Tercümanlar, metnin tercümesi için izin ELI tarafından 21 Eylül 2022 tarihinde verildiğini minnetle beyan eder. Türkçe ELI'nin çalışma dillerinden biri olmadığı için tercümedeki hatalar, eksiklikler ya da muğlak ifadeler açısından ELI herhangi bir sorumluluk kabul etmemektedir.

İsmail Dede (Araştırma Görevlisi, Galatasaray Üniversitesi) tarafından tercüme edilmiştir.

* ELI - Schottenring 16, Top 175, 1010 Viyana, Avusturya -
<<https://www.europeanlawinstitute.eu/>> - secretariat@europeanlawinstitute.eu

01

GİRİŞ

AVRUPA AİLELERİNE DANIŞMANLIK İÇİN YOL HARİTASI

FİİLİ YAŞAM BİRLİKTELİKLERİ

Bu şablon, özellikle yabancılık unsuru içeren resmiyet kazanmamış fiili yaşam birlikteliklerinin ekonomik sonuçları için yalnızca **hukuk profesyonelleri tarafından kullanılmak üzere** bir yol haritası olarak tasarlanmıştır. Birliktelik hakkında anlaşma yapılırken ilgili hukuki çerçeveler kontrol edilmeli ve bireysel koşullar gözetilerek anlaşmalara uyarlanmalıdır. Taraflar seçenekleri aralarında tartışabilirler, ancak profesyonel hukuki yardım almaksızın herhangi bir sözleşme kurmaya kalkışmamaları tavsiye olunur.

Yapılan seçimler, bir partnerin menfaatlerini desteklerken diğer partner için daha az avantajlı olabileceğinden taraflar, sözleşmeyi kurmadan önce bağımsız hukuki tavsiye almalıdır.

Birçok üye devletin kanunları uyarınca, bu gibi sözleşmeler **tescil edilmeli** veya **noter tarafından onaylanmalıdır**. Bu Sözleşme'nin nihai olarak nerede icraya konabileceğini öngörmek zordur. Bu nedenle, tarafların sözleşmeyi bir **noter huzurunda** kurmaları ya da diğer **resmi gerekliliklere** uymaları gerekebilir.

Avrupa Birliği'nde Hırvatistan ve Slovenya mevzuatı birlikte yaşayan çiftlerin belirli bir süre birlikte yaşamaları halinde evli çiftlerle aynı ya da çok benzer kurallara tabi olmalarını öngörmektedir. Finlandiya, Macaristan, İrlanda, Malta, İsveç ve İskoçya'nın yanı sıra İspanya'da Katalonya ve Aragon yasalarında, birlikte yaşayan çiftler için özel yasal kurallar bulunmaktadır (bilgiler 2018'de elde edilmiştir.).

Bu yol haritasının amacı, birlikte yaşayan çiftlere danışmanlık yapan hukuk profesyonellerine rehberlik etmektir. Bu belgede yer alan hiçbir husus; hukukçuların uyuşmazlığın olgularını, hukuki niteliği ve müvekkillerine sunulan seçenekleri gerekli özeni göstererek inceleme yükümlülüklerini ortadan kaldırmaz. Bu yol haritasını kâr amacı gütmeyen geliştiren Empowering European Families (EEF) proje ekibi üyeleri, bu yol haritasının kullanımından veya burada yer alan bilgilere güvenilmesinden kaynaklanabilecek herhangi bir zarar için sorumlu tutulamaz. Yol haritası, aksi belirtilmedikçe, 2018 yılında yürürlükte olan yasalara dayanmaktadır.

Ulusal hukuk sistemlerini içeren daha fazla bilgi için www.empoweringeuropeanfamilies.eu adresini ziyaret edebilirsiniz.

02

HUKUK DANIŞMANLARI İÇİN İHTİYARİ KONTROL LİSTESİ

A. HUKUK DANIŞMANLARI İÇİN İHTİYARİ KONTROL LİSTESİ (1. NOTER/AVUKAT İÇİN)

Hukuk danışmanı olarak,

[Danışman ismi veya isimlerini yazınız.]

Detaylı olmamakla birlikte, münferit vakayla ilgili olduğu ölçüde,

- (1)** Müvekkilime/müvekkillerime üye devletlerin mevzuatlarının fiili yaşam birliktelikleri söz konusu olduğunda büyük farklılıklar gösterdiğini ve hukuki statünün her zaman için açık olmadığını izah ettim. Sadece birkaç devlet, evli çiftler veya kayıtlı partnerler için uygulanan kuralların benzerlerini uygulayabilmektedir. Bazı devletlerin mevzuatının fiili yaşam birliktelikleri için özel bir yasal rejim öngördüğünü; buna karşın çoğu devletin mevzuatının ise fiili yaşam birlikteliklerini sebepsiz zenginleşmeye ilişkin genel kurallar, sözleşme hukuku, eşya hukuku, şirketler hukuku ve tröstler gibi genel rejimlere tabi tuttuğunu belirttim.
- (2)** Müvekkilimle/müvekkillerimle halihazırdaki durumları için yürürlükte olan kanunlar, birlikteliğin sona ermesi (sağlar arası yollarla, ölüm vb.) ve vergiye ilişkin sonuçlar (örneğin veraset ve intikal vergisi) da dahil olmak üzere tarafların her biri üzerinde etki doğurabilecek hukuki sonuçlar hakkında görüşüm. Ayrıca tarafların durumlarındaki olası değişiklikleri (örneğin çocuklar, taşınmaz edinilmesi gibi) ve bunların hukuki sonuçlarını da tartışmaya açtım.
- (3)** Müvekkilime/müvekkillerime uygulanacak hukuk, maddi hukuk ve yetkili mahkeme açısından sahip oldukları seçenekleri ve tarafların her biri üzerinde etki doğurabilecek hukuki sonuçları açıkladım. Açıklamalarım, birlikteliğin sona ermesi (sağlar arası yollarla, ölüm vb.) durumunda ortaya çıkabilecek olası sonuçları ve vergi yükümlülüklerine ilişkin sonuçları (örneğin, veraset ve intikal vergisi gibi) içermektedir.
- (4)** Müvekkilimi/müvekkillerimi, bir uyuşmazlığa bakan mahkemenin, örneğin o yargı çevresinin kanunlar ihtilafı kuralları uyarınca taraflarca kararlaştırılan kanundan farklı bir kanunu uygulaması veya uygulanan kanunun tarafların belirli kurallardan sapmasına izin vermemesi veya genel olarak birlikte yaşama sözleşmelerini ya da herhangi bir özel maddeyi kamu düzenini ihlal edici olarak değerlendirmesi halinde, müvekkilimin/müvekkillerimin tercihlerini göz ardı edebileceği ve mahkemenin farklı bir kanunun emredici hükümlerini uygulayabileceği konusunda bilgilendirdim.
- (5)** Müvekkilimi/müvekkillerimi, partnerlerine kazandırmada bulunmak istemeleri halinde, vasiyetname hazırlamasının tavsiye edildiği konusunda bilgilendirdim. Mahkemenin ya da uygulanacak hukukun, partnerin mirasçılığını tanımadığı veya ölüm üzerine partnerlik mallarının tasfiyesine imkân tanımadığı durumlardan kaçınmak için bu bilgilendirmede bulundum.

- (6)** Müvekkilimi/müvekkillerimi; sağlık hizmeti alanında, hayat sonlandırma ihtimalinde, ehliyet kaybı veya diğer acil durumlarda karar alınabilmesi için karşılıklı temsil yetkisi verilmesinin tavsiye edildiği konusunda bilgilendirdim.
- (7)** Müvekkilimi/müvekkillerimi her ikisini de etkileyen önemli ekonomik kararlar aldıklarında, örneğin partnerlerden birinin taşınmaz edindiği ihtimalde, malik olmayan partnerin taşınmaz için faydalı masraflar yapması veya taşınmazın gündelik bakım masraflarını ödemesi durumu gibi hallerde, ayrı ve daha ayrıntılı bir sözleşme kurmanın tavsiye edildiği hakkında bilgilendirdim.
- (8)** Müvekkillerimden birinin veya her ikisinin de halen üçüncü bir kişiyle evli veya kayıtlı hayat ortaklığı içinde bulunduğu durumlarda ilgili sınırları, hayata geçirilmesine yasalarca imkan tanıdığı ölçüde müvekkillerime açıkladım.
- (9)** Müvekkilimi/müvekkillerimi, üçüncü kişilerle işlem yaparken (örneğin malvarlığı değeri satarken veya satın alırken), ilgili değeri konu alan sözleşmelerinin, üçüncü kişilerin bu anlaşmalardan haberdar olmadığı durumlarda, kural olarak üçüncü kişilere karşı etkili olmayacağı konusunda bilgilendirdim.
- (10)** Müvekkilimi/müvekkillerimi mahkemeye başvurmadan evvel mahkeme dışı uyuşmazlık çözümü seçeneklerini, özellikle de aile arabuluculuğunu değerlendirmeleri hususunda ve ayrı bir arabuluculuk anlaşması yapmak isteyebilecekleri konusunda bilgilendirdim.
- (11)** Müvekkilime/müvekkillerime bu sözleşme hakkında uygulanması elzem tüm resmi gereklilikleri açıkladım ve bu gereklilikleri nasıl yerine getireceklerini anladıklarından emin oldum.

B. HUKUK DANIŞMANLARI İÇİN İHTİYARİ KONTROL LİSTESİ (1. NOTER/AVUKAT İÇİN)

Hukuk danışmanı olarak,

[Danışman ismi veya isimlerini yazınız.]

Detaylı olmamakla birlikte, münferit vakayla ilgili olduğu ölçüde,

- (1)** Müvekkilime/müvekkillerime üye devletlerin mevzuatlarının fiili yaşam birliktelikleri söz konusu olduğunda büyük farklılıklar gösterdiğini ve hukuki statünün her zaman için açık olmadığını izah ettim. Sadece birkaç devlet, evli çiftler veya kayıtlı partnerler için uygulanan kuralların benzerlerini uygulayabilmektedir. Bazı devletlerin mevzuatının fiili yaşam birliktelikleri için özel bir yasal rejim öngördüğünü; buna karşın çoğu devletin mevzuatının ise resmi olmayan birliktelikleri sebepsiz zenginleşmeye ilişkin genel kurallara, sözleşme hukukuna, eşya hukukuna, şirketler hukukuna ve tröstlere ilişkin benzer genel rejimlere tabi tuttuğunu belirttim.
- (2)** Müvekkilimle/müvekkillerimle halihazırdaki durumları için yürürlükte olan kanunlar, birlikteliğin sona ermesi (sağlar arası yollarla, ölüm vb.) ve vergiye ilişkin sonuçlar (örneğin veraset ve intikal vergisi) da dahil olmak üzere tarafların her biri üzerinde etki doğurabilecek hukuki sonuçlar hakkında görüştüm. Ayrıca tarafların durumlarındaki olası değişiklikleri (örneğin çocuklar, taşınmaz edinilmesi gibi) ve bunların hukuki sonuçlarını da masaya yatırdım.
- (3)** Müvekkilime/müvekkillerime uygulanacak hukuk, maddi hukuk ve yetkili mahkeme açısından sahip oldukları seçenekleri ve tarafların her biri üzerinde etki doğurabilecek hukuki sonuçları açıkladım. Açıklamalarım, birlikteliğin sona ermesi (sağlar arası yollarla, ölüm vb.) durumunda ortaya çıkabilecek olası sonuçları ve vergi yükümlülüklerine ilişkin sonuçları (örneğin, veraset ve intikal vergisi gibi) içermektedir.
- (4)** Müvekkilimi/müvekkillerimi, bir uyuşmazlığa bakan mahkemenin, örneğin o yargı çevresinin kanunlar ihtilafı kuralları uyarınca taraflarca kararlaştırılan kanundan farklı bir kanunu uygulaması veya uygulanan kanunun tarafların belirli kurallardan sapmasına izin vermemesi veya genel olarak birlikte yaşama sözleşmelerini ya da herhangi bir özel maddeyi kamu düzenini ihlal edici olarak değerlendirmesi halinde, müvekkilimin/müvekkillerimin tercihlerini göz ardı edebileceği ve mahkemenin farklı bir kanunun emredici hükümlerini uygulayabileceği konusunda bilgilendirdim.
- (5)** Müvekkilimi/müvekkillerimi, partnerlerine kazandırmada bulunmak istemeleri halinde, vasiyetname hazırlamasının tavsiye edildiği konusunda bilgilendirdim. Mahkemenin ya da uygulanacak hukukun, partnerin mirasçılığını tanımadığı veya ölüm üzerine partnerlik mallarının tasfiyesine imkân tanımadığı durumlardan kaçınmak için bu bilgilendirmede bulundum.

- (6)** Müvekkilimi/müvekkillerimi; sağlık hizmeti alanında, hayat sonlandırma ihtimalinde, ehliyet kaybı veya diğer acil durumlarda karar alınabilmesi için karşılıklı temsil yetkisi verilmesinin tavsiye edildiği konusunda bilgilendirdim.
- (7)** Müvekkilimi/müvekkillerimi her ikisini de etkileyen önemli ekonomik kararlar aldıklarında, örneğin partnerlerden birinin taşınmaz edindiği ihtimalde, malik olmayan partnerin taşınmaz için faydalı masraflar yapması veya taşınmazın gündelik bakım masrafları ödemesi durumu gibi hallerde, ayrı ve daha ayrıntılı bir sözleşme kurmanın tavsiye edildiği hakkında bilgilendirdim.
- (8)** Müvekkillerimden birinin veya her ikisinin de halen üçüncü bir kişiyle evli veya kayıtlı hayat ortaklığı içinde olduğu durumlarla ilgili sınırları, hayata geçirilmesine yasalarca imkan tanıdığı ölçüde müvekkillerime açıkladım.
- (9)** Müvekkilimi/müvekkillerimi, üçüncü kişilerle işlem yaparken (örneğin malvarlığı değeri satarken veya satın alırken), ilgili değeri konu alan iç anlaşmaların, üçüncü kişilerin bu anlaşmalardan haberdar olmadığı durumlarda, kural olarak üçüncü kişilere karşı etkili olmayacağı konusunda bilgilendirdim.
- (10)** Müvekkilimi/müvekkillerimi mahkemeye başvurmadan evvel mahkeme dışı uyuşmazlık çözümü seçeneklerini, özellikle de aile arabuluculuğunu değerlendirmeleri hususunda ve ayrı bir arabuluculuk anlaşması yapmak isteyebilecekleri konusunda bilgilendirdim.
- (11)** Müvekkilime/müvekkillerime bu sözleşme hakkında uygulanması elzem tüm resmi gereklilikleri açıkladım ve bu gereklilikleri nasıl yerine getireceklerini anladıklarından emin oldum.

03

FİİLİ YAŞAM BİRLİKTELİĞİNE İLİŞKİN SÖZLEŞME TASLAĞI

AB İÇERİSİNDE BİRLİKTE YAŞAYANLAR İÇİN SÖZLEŞME TASLAĞI

Sözleşme aşağıdaki kişil kurulmuştur:	
Ad:	<input type="text"/> [Partnerin adı]
Doğum tarihi:	<input type="text"/> [Tarih]
Doğum yeri:	<input type="text"/> [Yer]
Cinsiyet:	☐ Erkek ☐ Kadın ☐ Belirtmek istemiyorum.
Uyruk: ¹	<input type="text"/>
Mevcut mutad mesken: ²	<input type="text"/>
Mülteci statüsü: ³	☐ Hayır ☐ Evet, durumuşeklindedir.
Kimlik numarası ve türü (isteğe bağlı): ⁴	<input type="text"/>
Medeni hali:	☐ Diğer bir kişiyle resmi makamlarca onaylanmış birlikteliği bulunmamaktadır. ☐ Diğer bir kişiyle resmi makamlarca onaylanmış belirtilen türden birlikteliği bulunmaktadır: (evlilik, kayıtlı hayat ortaklığı, fiili yaşam birlikteliği) ☐ Sözleşmenin diğer tarafıyla ortak çocukları: ☐ Diğer bir kişiyle ortak çocukları:

Ad:	<input type="text"/>	[Partnerin adı]
Doğum tarihi:	<input type="text"/>	[Tarihi]
Doğum yeri:	<input type="text"/>	[Yer]
Cinsiyet:	☐ Erkek ☐ Kadın ☐ Belirtmek istemiyorum.	
Uyruk:	<input type="text"/>	
Mevcut mutad mesken:	<input type="text"/>	
Mülteci statüsü:	☐ Hayır ☐ Evet, durumu.....şeklindedir.	
Kimlik numarası ve türü (isteğe bağlı):	<input type="text"/>	
Medeni hali:	☐ Diğer bir kişiyle resmi makamlarca onaylanmış birlikteliği bulunmamaktadır. ☐ Diğer bir kişiyle resmi makamlarca onaylanmış belirtilen türden birlikteliği bulunmaktadır: (evlilik, kayıtlı hayat ortaklığı, resmileştirilmiş birlikte yaşam) ☐ Sözleşmenin diğer tarafıyla ortak çocukları: ☐ Diğer bir kişiyle ortak çocukları: :	

Aşağıda belirtilen tarihten itibaren birlikte yaşanmaktadır/yaşanacaktır.

[gün/ay/yıl şeklinde tarih giriniz, birlikte yaşama süresinin tam olarak bilinmemesi halinde sadece yılı giriniz.]

Taraflar bu sözleşme ile aşağıdakileri beyan eder:

 Lütfen işaretleyiniz, belirtiniz ve gerekli ya da ilgiliyse ekleyiniz.

- Bu Sözleşme'nin imzalandığı tarihte taraflar, Ek'te belirtilen ülkelerde taşınmaz, taşınır ve borçlara sahip durumdadır.

- Tarafların birliktelikleri, ortak malları ve bu Sözleşme'de ele alınan diğer konularla ilgili yapıkları anlaşmalar aşağıda yer almaktadır ve bunların kopyaları eklenmiştir:⁵

.....

.....

.....

.....

[ek numarası, sözleşme türü, sözleşme tarihi, kayıt numarası gibi detaylar]

SUNUŞ

Taraflar birbirleriyle resmi bir aile ilişkisine girmemiş olmakla birlikte, birliktelikleri ve bu birlikteliğin sona ermesinin ekonomik sonuçları⁶ hakkındaki mevcut Sözleşme'yi hazırlamıştır. Üzerinde uyuşmaya varılan hususlara aşağıda özel olarak yer verilmiştir:

- Ev eşyası üzerinde mülkiyet, aile konutu ve ev eşyasının tahsisi ile ilişkinin sona ermesi halinde mali düzenlemelere ilişkin maddi hukuk konuları (I. ve II.);
- Uygulanacak hukuk, uyuşmazlıkların çözümü ile yetkili mahkemeler (III); ve
- Son Hükümler (IV.).

Sözleşme'de ele alınmamış olan hususlar, yapılan tercihlerin yorumlanması ve uygulanmasına ilişkin meseleler de dikkate alınarak tarafların bu Sözleşme'de ortaya koydukları tercihlere mümkün olan azami ölçüde saygı gösterilerek, hakkaniyet ve adalete uygun biçimde, uygulanacak hukukun kurallarına tabi olacaktır.

Taraflar, I. ila IV. maddeler kapsamında ifade ettikleri seçim ve tercihlerinin bazı AB üye devletlerinin mahkemeleri⁷ tarafından tamamen veya kısmen tanınmayabileceğinin ve üçüncü kişiler üzerinde etkili olamayabileceğinin farkındadır. Taraflar böylesi bir ihtimalde, Sözleşme'nin mümkün olduğunca hüküm doğurması ve ortak tercihlerine olabildiğince sonuç bağlanması amacıyla Sözleşme'nin daha esnek bir şekilde yorumlanmasını istemektedir.

Taraflar, yaptıkları tercihlerin, içlerinden birinin ölümü halinde malların nasıl bir rejime tabi tutulacağına bilincindedir. Bununla beraber mevcut Sözleşme yalnızca ölen tarafın intikal edebilir haklar ve yükümlülükleri için geçerlidir. Sözleşme, miras hukuku kurallarını bertaraf etmez. **Taraflar, miras hukuku bağlamında birbirlerine kazandırmada bulunmak istemekteyse her birinin ölümüne bağlı tasarrufta bulunması tavsiye edilmektedir.**⁸

Taraflar, mevcut Sözleşme'deki hükümlere mümkün olan azami etkiyi kazandırmak ve arzu ettiklerinin ötesinde sonuç elde edebilmek için, örneğin ev eşyalarının edinilmesi ve seçilmiş diğer konularla ilgili olarak tarafların birbirlerini temsilci atamalarının tavsiye edildiğinin bilincindedir. Mevcut Sözleşme genel temsil yetkisini içermektedir. Bunun yanında taraflar yürürlükteki ulusal yasalar uyarınca, sürekli ehliyet kaybı durumlarını da içeren özel temsil yetkisi vermek isteyebilir.⁹

I. EV EŞYASI VE AİLE KONUTU

1. EV EŞYASININ TABİ OLDUĞU MÜLKİYET DÜZENİ

? Taraflar 1. başlıktaki kutulardan birini işaretlemese, kural olarak benzer düzenlemeler öngören kanunlar devreye girecektir. Taraflar herhangi bir kutuyu işaretlemelerine rağmen belirli kanuni düzenlemelerin dışında kalmak isterlerse, bunu özel hükümlerle ilgili 3. başlık kapsamında yapmaları gerekmektedir.

Taraflar bu anlaşma ile, ortak konuta fiilen özgülenmiş veya konutun ilk maliki tarafından geniş anlamda ortak konuta hizmet etmek üzere tahsis edilmiş her türlü taşınır mal ('ev eşyası') için aşağıdaki genel mülkiyet düzenlemesi üzerinde mutabık kalmıştır:

Taraflar aşağıdaki kutulardan yalnızca birini işaretlemelidir.

Birlikte Mülkiyet Karinesi

Ev eşyası, bunları edinen tarafa aittir. Bununla birlikte, sadece bir tarafın mülkiyet hakkının tespit edilemediği durumlarda, ev eşyasının her iki tarafa da eşit oranda ait olduğu kabul edilir.

Ortak Mülkiyet

Taraflar, ortak konuta özgülenmiş eşyaların, kimin tarafından edinildiğine bakılmaksızın her iki tarafın da mülkiyetinde olacağını ve bu sonuca ulaşmak için malvarlığı haklarına uygulanan hukuk uyarınca gerekli görülebilecek tüm adımları atacaklarını kabul ederler. Gerekli adımların atılmaması halinde taraflar, ilişkinin sona ermesinin ardından birbirlerini mümkün olduğunca ortak mülkiyet tesis edilmiş olsaydı sahip olacakları ekonomik konuma getireceklerdir.

Ancak, aşağı sayılanları ortak mülkiyet kapsamı dışında tutmak istemektedirler:

? Liste tüketici şeklinde sayılmıştır. Yani bir kutunun işaretlenmemiş olması, söz konusu değer seçilen hukuk kuralları tarafından hariç tutulması durumunda bile mal rejimine dahil edilmesini istedikleri anlamına gelecektir. Seçilen hukuk, belirli bir maddenin nasıl yorumlanacağı veya taraflarca açıkça ele alınmayan diğer ayrıntılar gibi konularda karar vermeye devam edecektir.

Partnerlerden birinin ortak konutun edinilmesinden önce malik olduğu eşyalar

Miras kalanlar

Giysi ve benzeri kişisel eşyalar

Para (banka hesapları dahil)

Üçüncü bir kişi tarafından bağışlanan hediyeler

Motorlu araçlar ve tekneler

Evcil hayvanlar ve diğer hayvanlar

.....

.....

2. AİLE KONUTU VE EŞYASININ GEÇİCİ TAHSİSİ

? *Taraflar bu kutuyu işaretlemese, kural olarak benzer düzenlemeler öngören kanunlar devreye girecektir. Taraflar herhangi bir kutuyu işaretlememelerine rağmen belirli kanuni düzenlemelerin dışında kalmak isterlerse, bunu özel hükümlerle ilgili 3. başlık kapsamında yapmaları gerekmektedir.*

Taraflar, birlikteliğin sona erdiği durumda kimin malik olduğuna bakılmaksızın, aile konutunun ve ev eşyalarının, ilgili tarafın acil ihtiyaçları veya çocukların yüksek menfaatlerinin gerekli kılması durumunda, tahsisle yükümlü kılınacak olanın mirasçılarının meşru menfaatleri göz önünde bulundurularak, geçici olarak talepte bulunan tarafa tahsis edileceğini kabul eder. Tahsisten yararlanan taraf, tahsis süresi boyunca konut ve ev eşyasına dair işletme masraflarının tamamını üstlenecek ve hakkaniyet gerektirdiği ölçüde tahsis edene tazminat ödeyecektir.

? *Taraflar, aile konutuna acilen ihtiyaç duyan bir tarafın, sırf konut diğer tarafa ait olduğu için evden ayrılmak zorunda kalmamasını sağlamaya çalışıyorsa bu kutuyu işaretleyin.*

3. ÖZEL HÜKÜMLER (HARİÇ TUTMA, SÜRE, KOŞULLAR GİBİ)

.....

.....

.....

.....

II. BİRLİKTELİĞİN SONA ERMESİNE İLİŞKİN MALİ HÜKÜMLER

1. DİĞER TARAFIN MALVARLIĞINA DOĞRUDAN YATIRIMDA BULUNMAK

? Taraflar bu kutuyu işaretlemese, kural olarak benzer düzenlemeler öngören kanunlar devreye girecektir. Taraflar bu kutuyu işaretlemez; ancak yine de uygulanacak hukuk uyarınca belirli kanun hükümlerinin dışında kalmak isterlerse, bunu 5. maddede yer alan özel hükümler başlığı altında kararlaştırmalıdır.

Taraflar, bir tarafın diğer tarafa ait bir mala doğrudan yatırımda bulunması ya da diğer tarafın borçlarını ödemesi halinde ve bu durumun lehine katkıda bulunulan taraf ya da mirasçıları açısından önemli¹⁰ bir ekonomik avantaja sebebiyet vermesi halinde, yatırımda bulunan tarafın iade talebinde bulunma hakkına sahip olacağını kabul ederler.

İade aşağıdakiler için yapılacaktır:

- Endeksli yatırım tutarı
- Yatırılan miktara ek olarak¹¹

Yatırımın bağış olarak veya iade talebinde bulunan tarafın ortak konuta yaptığı düzenli katkının bir bölümü olarak yapılması kararlaştırılmışsa, böylesi katkı için iade talebinden söz edilemez.

2. ORTAK YAŞAM VE HANE HALKINA HARCANAN EMEK VE DİĞER YATIRIMLAR

? Taraflar bu kutuyu işaretlemese, kural olarak benzer düzenlemeler öngören kanunlar devreye girecektir. Taraflar bu kutuyu işaretlemez; ancak yine de uygulanacak hukuk uyarınca belirli kanun hükümlerinin dışında kalmak isterlerse, bunu 5. maddede yer alan özel hükümler başlığı altında kararlaştırmalıdır.

Taraflardan birinin diğer taraf, hane halkı veya ortak yaşam yararına sunduğu emekle diğer tarafın malvarlığını artırması veya muhafaza etmesine yardımcı olması halinde katkının, katkıda bulunulan tarafa veya mirasçılarına kalıcı¹² ve önemli bir ekonomik avantaj sağlaması halinde, emek sarf eden tarafın adil bir tazminata hak kazanacağı konusunda anlaşmıştır.

Sunulan katkı şu şekilde olabilir:

- Ev işleri ve aynı evde yaşayan çocukların bakımı,
- Taraflardan birinin birikiminin ortak yaşam için kullanılması,
- Taraflardan birinin aile üyeleri için sağlanan bakım;
- Taraflardan her birinin yasa veya güçlü bir ahlaki vazifeden kaynaklanan aile üyelerine, bakma yükümlüğünün yerine getirilmesi için sarf edilen emek,
- Diğer tarafa ait olan malın iyileştirilmesi veya bakımı için sarf edilen emek,
- Diğer benzer katkılar.

3. NAFKA

? *Taraflar bu kutuyu işaretlemese, kural olarak benzer düzenlemeler öngören kanunlar devreye girecektir. Taraflar bu kutuyu işaretlemez; ancak yine de uygulanacak hukuk uyarınca belirli kanun hükümlerinin dışında kalmak isterlerse, bunu 5. maddede yer alan özel hükümler başlığı altında kararlaştırmalıdır.*

Taraflar, 1. ve 2. başlıklarda tanımlandığı üzere; diğer taraf, hane halkı veya ortak yaşam yararına sunduğu katkı dolayısıyla diğer tarafa bağımlı hale gelen ve elinden gelen tüm çabayı göstermesine rağmen, kendi geçimini sağlamak için yeterli imkana veya kazanç kapasitesine sahip olmayan tarafın, karşı taraftan adil bir ekonomik destek alma hakkına sahip olduğunu kabul eder.

Bu destek, ayrılmadan sonra en fazla Süreyle sağlanacaktır.

Aşağıdaki hallerde ekonomik destek hakkı mevcut değildir:

- Destek sağlayacak tarafın, desteğe hak kazanan tarafın sahip olduğu yaşam standardına sahip olmak için gerekli araçlardan mahrum kalacak olması
- Desteğe hak kazanan tarafın üçüncü bir kişiyle yeni bir birlikteliğe girmiş olması ve bu koşullar altında üçüncü kişi tarafından desteklenmesinin beklenebilir olması
- Destek talebinde bulunan tarafça yapılan katkıların diğer tarafın açıkça karşı çıkmasına rağmen ve diğer tarafın katkılardan önemli bir menfaat elde etmemesine karşın sunulmuş olması.

4. TALEPLER İÇİN ÖNGÖRÜLEN SÜRE

Yukarıda 1 ila 3. maddelerden kaynaklanan her türlü talep, ilişkinin sona ermesinden itibaren

(örneğin üç) yıl içinde ileri sürülmelidir. Nafaka geriye etkili olarak talep edilemez.

5. ÖZEL HÜKÜMLER (HESAPLAMA METODU GİBİ)

.....

.....

.....

III. UYGULANACAK HUKUK, UYUŞMAZLIK ÇÖZÜMÜ VE YETKİLİ MAHKEME

1. UYGULANACAK HUKUK

- Uygulanacak hukuk kendi seçimlerine bırakıldığı sürece, taraflar mevcut Sözleşme'ye ve Sözleşme'de ele alınan konulara uygulanacak hukuku, aşağıda ifade edilen devletin hukuku olarak belirlerler.

[Seçilen ülke/bölge hukuku bu kutuya yazılmalıdır.]

? Hukuk seçimine ilişkin bu hükmün etkisi oldukça sınırlıdır ve birçok üye devletteki mahkemeler bu hükmü nazara almayabilir.¹³
Taraflara, her halde, yakın ilişki içinde buldukları bir devletin hukukunu seçmeleri tavsiye edilir.

2. ALTERNATİF UYUŞMAZLIK ÇÖZÜMÜ

- Taraflar, mahkemeye gitmenin yalnızca son çare olduğunu ve ilişkilerinden veya ilişkilerinin sona ermesinden kaynaklanan tüm uyuşmazlıkların, mümkün ve uygun olduğu takdirde, arabuluculuk gibi alternatif uyuşmazlık çözümü yoluyla uzlaşmaya vararak çözüleceğini kabul eder.

? Bu maddenin hukuki etkileri çok sınırlıdır ve birçok üye devletteki mahkemeler bu düzenlemeyi nazara almayabilir; ancak taraflar, yine de mahkemeye gitmeden önce aile arabuluculuğunun mutlaka denemesi gerektiği hususunda mutabıksa bu kutuyu işaretlemelidirler.

3. MAHKEME SEÇİMİ

- Yetkili mahkemenin kendi seçimlerine bırakıldığı ölçüde, taraflar mevcut Sözleşme'de yer alan düzenlemelerden kaynaklanan herhangi bir davaya bakmak için aşağıdaki belirtilen mahkemeleri münhasır yargı yetkisine sahip olarak tayin eder:

Mahkemeleri

[Seçilen ülke/bölge hukuku bu kutuya yazılmalıdır.]

? Mahkeme seçimine ilişkin hükmün hukuki etkileri oldukça sınırlıdır.¹⁴
Taraflara yakın ilişki içinde oldukları bir ülkenin mahkemelerini seçmeleri tavsiye edilir.

IV. SON HÜKÜMLER

1. Taraflar birbirlerine karşı her zaman **dürüst davranacaklarını** ve özellikle de diğer eşin bilgi edinmekte meşru bir menfaati olduğunda malvarlıklarını ve borçlarını diğer eşe **tam olarak** açıklayacaklarını kabul eder.
2. Taraflar, birlikteliğin son derece kısa sürmesi veya tek taraflı ciddi bir suistimal gibi **istisnai durumda**, her birinin bu Sözleşme'nin hukuki sonuçlarının düzeltilmesi için yetkili mahkemeye başvurabileceğini kabul eder.
3. Sözleşme'deki herhangi bir madde **dürüstlük kuralına** uygun olarak yorumlanacaktır. Sözleşme'deki herhangi bir hükmün **geçerli veya icra edilebilir olmaması durumunda**, geri kalan diğer maddeler etkilenmeden kalacaktır. Yine de tarafların bu belgede ifade edilen tercihlerine azami etki sağlamak için daha esnek bir şekilde yorumlanması gerekebilir.
4. Bu Sözleşme sadece karşılıklı rıza ile **değiştirilebilir**. Her türlü değişiklik yazılı, tarihli ve her iki tarafça imzalanmış olarak ve geçerli olabilecektir. Durumun gerektirmesi halinde değişiklik, resmi şekillere uygun olarak yapılacaktır.
5. Taraflar bu Sözleşme'yi düzenli aralıklarla ve durumları değiştiğinde, örneğin her ikisinin veya birinin mutad meskeni veya vatandaşlığı değiştiğinde, tarafların ortak çocukları olduğunda veya taraflardan birinin çocuğu olduğunda, terk durumunda, istihdam yada kendi işini kurma durumunda mutlaka **gözden geçirmelidir**. Taraflar ayrıca, yasaların değişebileceğinin farkında olup bu nedenle sözleşmeyi gözden geçirmelidir.
6. Taraflar, bu Sözleşme'nin aşağıdaki tarihlerde yürürlüğe girmesini istemektedir:

[Tarih giriniz.]

Taraflar, bu belgede yaptıkları tercihlerin, daha önceki anlaşmalarda yaptıkları anlaşmalarla bağdaşmayan seçimlerden öncelikli olduğunu kabul eder.

Bu belgenin içeriğinin, yapılan seçimlerin veya belirli seçimlerin yapılmamış olmasının benim durumum için ne anlama geldiğinin bağımsız bir hukuk danışmanı tarafından bana açıklandığını ve sonuçlarını tam olarak anladığımı kabul ediyorum. Soru sormak ve düşünmek için yeterli zamanım oldu. Özellikle mali konularla hakkında yeterince bilgilendirildim ve daha fazla bilgilendirilmem bu Sözleşme'yi imzalama kararımı etkilemeyecektir.

[Tarih]

[Yer]

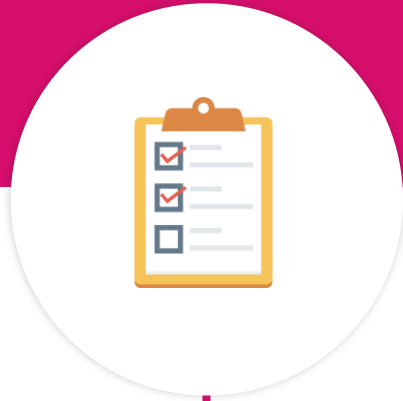
[Partnerin imzası]

Bu belgenin içeriğinin, yapılan seçimlerin veya belirli seçimlerin yapılmamış olmasının benim durumum için ne anlama geldiğinin bağımsız bir hukuk danışmanı tarafından bana açıklandığını ve sonuçlarını tam olarak anladığımı kabul ediyorum. Soru sormak ve düşünmek için yeterli zamanım oldu. Özellikle mali konularla hakkında yeterince bilgilendirildim ve daha fazla bilgilendirilmem bu Sözleşme'yi imzalama kararımı etkilemeyecektir.

[Tarih]

[Yer]

[Partnerin imzası]

04

TEMSİL YETKİSİ TASLAĞI

Temsil olunan	
Adı:	<input type="text"/> [Partnerin adı]
Doğum tarihi:	<input type="text"/> [Tarih]
Doğum yeri:	<input type="text"/> [Yer]
Kimlik numarası ve türü:	<input type="text"/>

Temsilci	
Adı:	<input type="text"/> [Partnerin Adı]
Doğum tarihi:	<input type="text"/> [Tarih]
Doğum yeri:	<input type="text"/> [Yer]
Kimlik numarası ve türü:	<input type="text"/>

BİRİNCİ PARTNER İÇİN TEMSİL YETKİSİ TASLAĞI

Tarafların fiili yaşam birlikliklerine ve ortak konutu paylaşmalarına dayanılarak verilmiştir.

1. ORTAK HAYATI KOLAYLAŞTIRMAK AMACIYLA GÜNDELİK İŞLER İÇİN VERİLEN YETKİ

- Aşağıda imzası bulunan taraf, diğer tarafa ortak konut ve ortak hayatları ile ilgili belirtilen günlük konular hakkında sözleşme kurmak ve diğer her türlü hukuki işlemi yapmak için tam temsil yetkisi verir.

Bu yetki, uygulanacak hukuk kapsamında mümkün olduğu ölçüde aşağıdaki hususları içermektedir:

- Değeritutarını aşmayan ev eşyalarının satın alınması ve evle ilgili işlerin gördürülmesi,
- Ortak konutun maliki, hizmet sağlayıcılar, kamu makamları ve benzeri üçüncü kişilerle gerçekleştirilen rutin işlemler,
- Ortak konutta yaşayan çocuklarla ilgili olarak okullar, diğer eğitim veya çocuk bakım hizmetleri sağlayıcıları, doktorlar ve benzeri üçüncü kişilerle yapılan rutin işlemler,
- Bununla birlikte:

.....
.....
.....
.....

Bu temsil yetkisinin kullanılması, ilgili hukuki işlem açıkça taraflardan birinin münhasır yetki alanına girmediği müddetçe, taraflar arasında eşit olarak paylaşılacak hak ve yükümlülükler yol açacaktır.

Temsil yetkisine ilişkin özel düzenlemeler (koşullar, sınırlamalar gibi):

.....
.....
.....
.....
.....

2. EHLİYET KAYBI İÇİN VERİLEN YETKİ

- Aşağıda imzası bulunan taraf; ehliyet kaybı nedeniyle karar alamayacak duruma gelirse, ehliyet kaybı kalıcıysa veya kararın ertelenmesi zarar doğumuna sebebiyet verecekse diğer tarafa kendisi adına gerekli kararları alması için temsil yetkisi tesis eder. Bu yetki, ilgili tüm bilgi edinme veya görüşüne başvurulma haklarını da kapsar.

Bu yetki, uygulanacak hukuk kapsamında mümkün olduğu ölçüde aşağıdaki hususları içermektedir:

- hayatı sona erdirmeye kararları hariç olmak üzere sağlık hizmetleri
- hayatı sona erdirmeye kararları
- yerleşim yeri ile ilgili kararlar da dahil olmak üzere konutla ilgili konular
- malvarlığı idaresi
- ortak konutun maliki, sigorta sağlayıcıları, kamu makamları ve benzeri üçüncü kişilerle olan ilişkiler,
- bununla birlikte:

.....

.....

.....

.....

? *Bu vekaletnamenin/ temsil yetkisinin bazı üye devletlerde kısmen veya tamamen nazara alınmayabileceğini unutmayınız.*

Her halde, belirli ulusal mevzuata uygun olarak kalıcı bir vekaletname veya vasiyetname hazırlanması tavsiye edilir.

- Ehliyet kaybı veya sınırlandırılması durumunda, aşağıda imzası bulunan taraf diğer tarafın yasal vasisi olarak atanmasını ister.

Temsil yetkisine ilişkin özel düzenlemeler (koşullar, sınırlamalar gibi):

.....

.....

.....

.....

.....

Birinci ve ikinci başlıklar kapsamında bir yetkinin verilmiş olması veya olmaması, diğer tarafın uygulanacak hukuk kapsamında sahip olabileceği veya alabileceği daha geniş kapsamlı bir yetkiye dayanmasını engellemez.¹⁵

Birinci ve ikinci başlık kapsamındaki yetkiler ayırt etme gücü bulunduğu sürece ehliyetin kaybedilmesinden sonra bile herhangi bir zamanda geri alınabilir. Geri alma için herhangi bir neden gösterilmesine veya herhangi bir şekilde uyulmasına gerek bulunmamaktadır. Çift birlikteliği sona erdiğinde yetkiler geri alınmış sayılır.

Gerri alma işlemleri, iyi niyetle yetkilerin varlığına güvenen üçüncü kişilerin uygulanacak hukuk kapsamında yararlanabilecekleri korumaya halel getirmez.

Bu belgenin içeriğinin, yapılan seçimlerin veya belirli seçimlerin yapılmamış olmasının benim durumum için ne anlama geldiğinin bağımsız bir hukuk danışmanı tarafından bana açıklandığını ve sonuçlarını tam olarak anladığımı kabul ediyorum. Soru sormak ve düşünmek için yeterli zamanım oldu. Özellikle mali konularla hakkında yeterince bilgilendirildim ve daha fazla bilgilendirilmem temsil yetkisi tesis etmemi sağlayan bu belgeyi imzalama kararımı etkilemeyecektir.

[Tarih]

[Yer]

[Partnerin imzası]

Temsil Olunan		
Adı:	<input type="text"/>	[Partnerin adı]
Doğum tarihi:	<input type="text"/>	[Tarih]
Doğum yeri:	<input type="text"/>	[Yer]
Kimlik numarası ve türü:	<input type="text"/>	

Temsilci		
Adı:	<input type="text"/>	[Partnerin adı]
Doğum tarihi:	<input type="text"/>	[Tarih]
Doğum yeri:	<input type="text"/>	[Yer]
Kimlik numarası ve türü:	<input type="text"/>	

İKİNCİ PARTNER İÇİN TEMSİL YETKİSİ TASLAĞI

Tarafların resmi olmayan birlikteliklerine ve ortak konutu paylaşmalarına dayanılarak verilmiştir.

1. ORTAK HAYATI KOLAYLAŞTIRMAK AMACIYLA GÜNDELİK İŞLER İÇİN VERİLEN YETKİ

- Aşağıda imzası bulunan taraf, diğer tarafa ortak konut ve ortak hayatları ile ilgili belirtilen günlük konular hakkında sözleşme kurmak ve diğer her türlü hukuki işlemi yapmak için tam temsil yetkisi verir.

Bu yetki, uygulanacak hukuk kapsamında mümkün olduğu ölçüde aşağıdaki hususları içermektedir:

- Değeri..... tutarını aşmayan ev eşyalarının satın alınması ve evle ilgili işlerin görürülmesi,
- Ortak konutun maliki, hizmet sağlayıcılar, kamu makamları ve benzeri üçüncü kişilerle gerçekleştirilen rutin işlemler,
- Ortak konutta yaşayan çocuklarla ilgili olarak okullar, diğer eğitim veya çocuk bakım hizmetleri sağlayıcıları, doktorlar ve benzeri üçüncü kişilerle yapılan rutin işlemler,
- Bunlarla birlikte:

.....

.....

.....

.....

Bu temsil yetkisinin kullanılması, ilgili hukuki işlem açıkça taraflardan birinin münhasır yetki alanına girmediği müddetçe, taraflar arasında eşit olarak paylaşılacak hak ve yükümlülükler yol açacaktır.

Temsil yetkisine ilişkin özel düzenlemeler (koşullar, sınırlamalar gibi):

.....

.....

.....

.....

.....

2. EHLİYET KAYBI İÇİN VERİLEN YETKİ

- Aşağıda imzası bulunan taraf; ehliyet kaybı nedeniyle karar alamayacak duruma gelirse, ehliyet kaybı kalıcıysa veya kararın ertelenmesi zarar doğumuna sebebiyet verecekse diğer tarafa kendisi adına gerekli kararları alması için temsil yetkisi tesis eder. Bu yetki, ilgili tüm bilgi edinme veya görüşüne başvurulma haklarını da kapsar.

Bu yetki, uygulanacak hukuk kapsamında mümkün olduğu ölçüde aşağıdaki hususları içermektedir:

- hayatı sona erdirmeye kararları hariç olmak üzere sağlık hizmetleri
- hayatı sona erdirmeye kararları
- yerleşim yeri ile ilgili kararlar da dahil olmak üzere konutla ilgili konular
- malvarlığı idaresi
- ortak konutun maliki, sigorta sağlayıcıları, kamu makamları ve benzeri üçüncü kişilerle olan ilişkiler,
- bunula birlikte:

.....

.....

.....

.....

? Bu vekaletnamenin/ temsil yetkisinin bazı üye devletlerde kısmen veya tamamen nazara alınmayabileceğini unutmayınız.

Her halde, belirli ulusal mevzuata uygun olarak kalıcı bir vekaletname veya vasiyetname hazırlanması tavsiye edilir.

- Ehliyet kaybı veya sınırlandırılması durumunda, aşağıda imzası bulunan taraf diğer tarafın yasal vasisi olarak atanmasını ister.

Temsil yetkisine ilişkin özel düzenlemeler (koşullar, sınırlamalar gibi):

.....

.....

.....

.....

.....

Birinci ve ikinci başlıklar kapsamında bir yetkinin verilmiş olması veya olmaması, diğer tarafın uygulanacak hukuk kapsamında sahip olabileceği veya alabileceği daha geniş kapsamlı bir yetkiye dayanmasını engellemez.¹⁶

Birinci ve ikinci başlık kapsamındaki yetkiler ayırt etme gücü bulunduğu sürece ehliyetin kaybedilmesinden sonra bile herhangi bir zamanda geri alınabilir. Geri alma için herhangi bir neden gösterilmesine veya herhangi bir şekilde uyulmasına gerek bulunmamaktadır. Çift birlikteliği sona erdiğinde yetkiler geri alınmış sayılır.

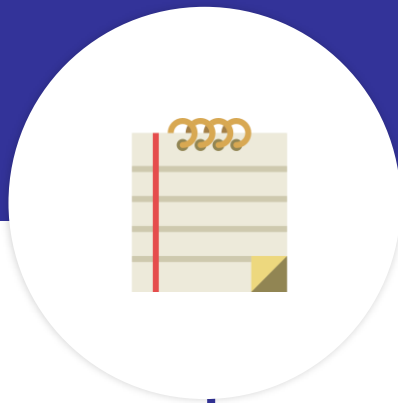
Gerri alma işlemleri, iyi niyetle yetkilerin varlığına güvenen üçüncü kişilerin uygulanacak hukuk kapsamında yararlanabilecekleri korumaya halel getirmez.

Bu belgenin içeriğinin, yapılan seçimlerin veya belirli seçimlerin yapılmamış olmasının benim durumum için ne anlama geldiğinin bağımsız bir hukuk danışmanı tarafından bana açıklandığını ve sonuçlarını tam olarak anladığımı kabul ediyorum. Soru sormak ve düşünmek için yeterli zamanım oldu. Özellikle mali konularla hakkında yeterince bilgilendirildim ve daha fazla bilgilendirilmem temsil yetkisi tesis etmemi sağlayan bu belgeyi imzalama kararımı etkilemeyecektir.

[Tarih]

[Yer]

[Partnerin imzası]

05

NOTLAR

NOTLAR

1 Bir partnerin veya müstakbel partnerin birden fazla uyuşa sahip olması durumunda, lütfen tüm uyrukları listeleyiniz. Partnerlerden birinin vatansız olması durumunda, belgenin amacı doğrultusunda vatandaşı olunan ülke yerine lütfen eşin mutad meskeninin bulunduğu ülkeyi yazınız, bkz. 28 Eylül 1954 tarihli Vatansız Kişilerin Statüsüne İlişkin Sözleşme'nin 12. maddesi. Kıbrıs, Estonya, Malta ve Polonya bu Sözleşme'ye taraf olmadıkları için, bu gibi durumlarda mutad mesken hukukunu uygulayıp uygulamayacakları belirsizliğini korumaktadır.

2 'Mutad mesken' kavramının resmi bir tanımı bulunmamaktadır. Kastedilen, tüm koşullar göz önünde bulundurulduğunda, bireyin hayatının merkezi olan yerdir. Bireyin genellikle ikamet ettiği ve diğer yerleri ziyaret ettikten sonra rutin olarak geri döndüğü, bireyin aile ve sosyal hayatının ilgi merkezinin bulunduğu yerdir ('yuvasıdır'). Dikkate alınması gereken ilgili olgusal unsurlar, diğerlerinin yanı sıra, kişinin ilgili Devletteki mevcudiyetinin süresi ve düzenliliği ile bu mevcudiyetin koşulları ve nedenleridir. Bir kişinin genellikle tek bir mutad meskeni vardır, ancak kişi başka bir devlette yeni bir yaşam merkezi kurmak amacıyla o devlete taşındığında mutad meskeni değişebilir; kişinin orada sonsuza kadar kalmayı planlaması gerekli değildir.

3 Mültecilerin Statüsüne ilişkin 28 Temmuz 1951 tarihli Cenevre Sözleşmesi'nin ("Cenevre Sözleşmesi") 31 Ocak 1967 tarihli New York Protokolü ile tamamlanan 12. maddesine göre, bir mültecinin kişisel statüsü, ikametgahının bulunduğu ülke hukukuna veya ikametgahı yoksa mutad meskeninin bulunduğu ülke hukukuna tabi olacaktır. Çoğu ülkede bu, mutad meskenin bir bağlantı unsuru olarak vatandaşlığın yerini aldığı anlamına gelmektedir. Lütfen somut statüleri konusunda şüphe duyan, özellikle de mülteci statüsü resmi olarak tanınmamış olan veya sadece ikincil korumaya hak kazanan taraflara tavsiyelerde bulunurken özellikle dikkatli olun.

4 İdeal olarak taraflar kendine özgü bir kimlik ibraz etmelidir. Partnerlerin somut duruma bağlı olarak bu, örneğin pasaport/kimlik kartı numarası, ulusal sicil numarası veya ulusal sigorta numarası olabilir.

5 İşbu Sözleşme, partnerlerin kayıtlı hayat ortaklığı ile ilgili konularda yapmış olabilecekleri ve kayıtlı hayat ortaklığı sözleşmesinin ötesine geçen her türlü anlaşmayı kapsamaktadır. Seçilen hukuk veya yetkili mahkemeye ilişkin önceki anlaşmaların yanı sıra, uygulanacak hukuk tarafından öngörülen kurallardan ayrılan veya bunlara ekleme yapan anlaşmaları da kapsar.

6 Bu model sözleşme çocuklarla ilgili konuları kapsamamaktadır. Çünkü partnerler için çocukların yüksek menfaatleri ışığında yeniden değerlendirilmeyi gerektirmeyen neredeyse hiçbir konu bulunmamaktadır. Ancak, tarafların çocukları varsa, bu durum Sözleşme'de tercih yaparken dikkate almaları gereken bir faktördür.

7 Bu anlaşmanın amaçları doğrultusunda, "mahkeme" terimi, kayıtlı hayat ortaklığı konularında yetkisi olan herhangi bir adli makam, adli işlevleri yerine getiren veya bir adli makam tarafından yetki devri yoluyla ya da onun kontrolü altında hareket eden diğer tüm makamlar ve hukuk profesyonelleri anlamına gelir, bu tür diğer makamlar ve hukuk profesyonelleri, tarafsızlık ve tüm tarafların dinlenilme hakkı ile ilgili garantiler sunmaları ve faaliyet gösterdikleri üye devletin hukuku uyarınca kararlarının (i) adli bir makama itiraz edilebilir veya adli bir makam tarafından incelenebilir; ve (ii) adli bir makamın aynı konudaki kararıyla benzer bir güce ve etkiye sahiptir.

8 Miras hukukuna ilişkin konular, diğer hususların yanı sıra, Birleşik Krallık, İrlanda ve Danimarka dışındaki tüm üye devletlerde geçerli olan, yargı yetkisi, uygulanacak hukuk, kararların tanınması ve tenfizi, miras konularında gerçek belgelerin kabulü ve tenfizi ile Avrupa Mirasçılık Belgesinin oluşturulmasına ilişkin 4 Temmuz 2012 tarihli ve 650/2012 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü (AB) tarafından yönetilmektedir. Madde 22'ye göre, ölen kişinin son mutad meskeninin bulunduğu devletin hukuku kural olarak uygulanır. Bununla birlikte, bir kişi seçim yaptığı sırada veya ölüm anında vatandaşı olduğu devletin hukukunu bir bütün olarak terekesine uygulanacak hukuk olarak seçebilir. Birden fazla vatandaşlığa sahip olan bir kişi, seçim yaptığı sırada veya ölüm anında vatandaşlığına sahip olduğu devletlerden herhangi

birinin hukukunu seçebilir. Bu seçim, ölüme bağlı tasarruf şeklindeki bir beyanda açıkça belirtilir. Hukuk seçiminin yapıldığı tasarrufun geçerliliği seçilen hukuka tabi olacaktır.

9 AB'de tek bir ihtilaf kuralı bulunmamaktadır. Yetişkinlerin Uluslararası Korunmasına ilişkin 13 Ocak 2000 tarihli Lahey Sözleşmesi Avusturya, Çek Cumhuriyeti, Estonya, Finlandiya, Fransa, Almanya, Letonya, Portekiz ve İskoçya'da yürürlüktedir. Sözleşme Kıbrıs'ta Kasım 2018'de yürürlüğe girmiştir. Sözleşme'nin 15. maddesine göre, bir yetişkin tarafından bir anlaşma kapsamında veya tek taraflı bir işlemle, söz konusu yetişkin kendi menfaatlerini koruyacak durumda olmadığına kullanılmak üzere verilen temsil yetkisinin varlığı, kapsamı, değiştirilmesi ve ortadan kalkması, yazılı olarak açıkça başka bir hukuk tayin edilmediği müddetçe, sözleşmenin veya işlemin yapıldığı tarihte yetişkinin mutad meskeninin bulunduğu devletin hukukuna tabidir. Kanunları uygulanabilecek olan devletler, yetişkinin vatandaşı olduğu devlet; yetişkinin daha önce mutad olarak ikamet ettiği devlet; söz konusu mülkle ilgili olarak yetişkinin mülkünün bulunduğu devlettir. Bu tür temsil yetkilerinin kullanılma şekli, yetkinin kullanıldığı devletin kanunlarına tabidir.

10 Bir ekonomik avantajın önemli olup olmadığı, her iki tarafın ekonomik gücü de dahil olmak üzere münferit davanın tüm koşulları dikkate alınarak değerlendirilmelidir. Örneğin, ekonomik güç açısından büyük bir farklılık söz konusu olduğunda, taraflardan birinin ortak konutun tüm masraflarını karşılamış olması, diğer tarafın orta düzeyde tasarruf yapmasına olanak sağlamış olsa bile bu tasarruflar ilk tarafın serveti karşısında önemsiz kabul edilmesi koşuluyla adil olabilir.

11 Taraflar özellikle faiz ödenmesi gerekip gerekmediği, faiz oranı ve yatırımı yapan tarafın yatırım yapılan mülkün değerindeki artıştan (veya düşüşten) pay alma hakkına sahip olup olmayacağı konularını değerlendirmelidir.

12 Sadece kalıcı ekonomik avantajların hesaba katıldığını unutmayınız. Bu durum örneğin ekonomik olarak daha güçlü olan tarafın, diğer tarafın asla karşılayamayacağı bir yaşam tarzını tek taraflı olarak finanse etmesi durumunda tazminata hak kazanamayacağı anlamına gelmektedir.

13 Davaya bakan mahkemenin, sözleşmeden doğan yükümlülükler uygulanacak hukuka ilişkin 17 Haziran 2008 tarihli ve 593/2008 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü'nün (Roma I) 1(2)(b) maddesi anlamında "aile ilişkilerinden ve bu ilişkilere uygulanacak hukuk tarafından nafaka yükümlülükleri de dahil olmak üzere benzer etkilere sahip olduğu kabul edilen ilişkilerden doğan yükümlülükler" olarak nitelendirmediği sözleşmeden doğan yükümlülükler söz konusu olduğunda, taraflar Roma I Madde 3(3)'te olduğu gibi genel sınırlamalara tabi olarak istedikleri hukuku seçmekte serbesttir. Ancak, davaya bakan mahkemenin ilgili yükümlülükleri ailevi veya benzer bir ilişkiden kaynaklanıyor olarak nitelendirmesi halinde, mahkeme normal olarak kendi kanunlar ihtilafı kurallarını uygulayacak ve bu belgede yapılan seçimi dikkate almayabilecektir. Sebepsiz zenginleşmeden kaynaklanan yükümlülükler gibi sözleşme dışı yükümlülükler söz konusu olduğunda, uygulanacak hukuk, madde 10(1)'de dolaylı olarak uygulanacak hukukun seçimine izin veren ancak madde 1(2)(a)'da aile ve benzer ilişkiler için benzer bir istisna içeren sözleşme dışı yükümlülükler uygulanacak hukuka ilişkin 11 Temmuz 2007 tarihli ve 864/2007 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü'nden (Roma II) kaynaklanmaktadır. Roma I veya Roma II'nin uygulandığı durumlarda bile, mülkiyet ilişkilerini kapsamadığı gibi, bir temsilcinin bir müvekkili temsil edip edemeyeceği konusunu da ele almamaktadır (bkz. Madde 1(2)(g) Roma I).

14 Hukuki ve ticari konularda yargı yetkisi ile kararların tanınması ve tenfizine ilişkin 12 Aralık 2012 tarihli ve 1215/2012 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü'nün (AB) 25. maddesi uyarınca (Brüksel Ia) taraflar davalarına bakmaya yetkili mahkemeleri seçebilirler. Ancak, Madde 1(2)(a)'ya göre Brüksel Ia, 'evlilik ilişkisinden veya bu ilişkiye uygulanabilir kanun tarafından evliliğe benzer etkilere sahip olduğu kabul edilen bir ilişkiden kaynaklanan mülkiyet hakları' ile ilgili davaları kapsamaz. Davaya bakan mahkeme, söz konusu meselenin bu istisna kapsamına girdiğini tespit ederse, kural olarak kendi iç hukuk kurallarını uygulayacak ve bu belgede yapılan seçimi dikkate almayabilir.

15 bkz. 9. not.

16 bkz. 9. not.